

"Dobar dan ljudi - imateli šta prodati za našu vojsku
Dobar dan vojnici - ima, ima, za dobru se vojsku uvijek nešto nadješ
To je bila lozinka pomoću koje je grupa "domobrana" ljeta 1941
godine prikupljala dobrovoljne priloge za NOV, na liniji B.Luka-
Bos.Gradiška. Organizaciju prikupljanja pomoći za NOV i POJ. na tera-
nu sreza banjalučkog organizirao je M.K.KP. B.Luka čiji sabirni
center je bila tadašnja činovačka menza u prostorijama bivšeg kina
"Indeks Likor". Zadatak organizacije prikupljanje pomoći na pruži
B.Luka Bos.Gradiška ima je upravo svršeni učitelj drug Radovan
Vulin.

Malo je naprednih srednjoškolaca u Banjoj Luci koji
ne poznaju druga Vulina učenika učiteljske škole iz predrevolucio-
narnog doba uoči II. svjetskog rata, vremena ideoloških borbi na literalnom
i političkom polju u svim banjalučkim srednjim školama među kojima
je učiteljska škola bila na prvom mjestu i u kojoj su progresivne i
revolucionarne mlade snage držale u svojim rukama sva djačka
udruženja.

Kao knjižničar djačke biblioteke učiteljske škole
drug Vulin je imao prilike da vrlo rano upozna domaću i svetsku
literaturu a preko organizacije SKOP-a, koja je naročito od 1937
godine razvila svoj rad sa srednjoškolskom omladinom, upoznao je
naprednu svetsku literaturu koja se tada samo ilegalno čitala kao
E.Glatkov, E.Sinclair, J.London, M.Gorki i drugi i usvojio
napredne marksističko-lenjinističke poglede na prirodu i društveni
razvitak. Svakom je znao preporučiti dobro štivo za čitanje ocje-
njujući ukus i stepen obrazovanja pojedinca, a kasnije kao predsjednik
literalnog udruženja učiteljske škole imao je tu osobinu da ga svi
vole i cijene pa čak i neprijatelji naprednih ideja među djačkim
i profesorskim krugovima. Nekoliko generacija učiteljske škole
neće nikada zaboraviti druga Vulina koji je lenjiniskom vjerom u

pobjedu naprednih ideja i gorkijevskom ljubavlju i povjerenjem u ljude mnogima otvorio oči i pomogao da nađu svoje mjesto, kako uoči revolucije tako i u toku N.O.B. Kada mi je polovinom avgusta 1941 godine donio proglas OK.KPZ. od dizanja ustanka, poznavajući njegovu ljubav i povjerenje u ljude, upozorih ga da se čuva, da uzme strožiji kriterij, obzirom na sankcije ustaških vlasti samo se nasmijao i rekao: "Neboj se družo, ako ti prijeti opasnost a ti vlakom ili pješice do Opatke, pa onda desno prema Kozari u selo Lomovitu. "Zapamti dobro ime "Lola". To je učiteljica u tom selu. Samo joj reci - poslao me stari pa ćeš istog dana biti u odredu Dr. Mladena Stojanovića."

Oktoobra 1941 godine našli smo se u istoj sobi zatvora ustaškog redarstva u Banja Luci. Bila je nedelja poslije podne, konac oktobra, drug Vulin je bio upozoren da ga traže ustaški agenti te je odlučio odputovati iz Banja Luke. Setao je alejom "Uzdizaja" i dao poslednja uputstva drugu "L" te minutu nakon rastanka sa njim bio legitimisan i uhapšen od zloglasnog ustaškog agenta "Matku Paternostera".

Prvo što nam je rekao nakon pozdrava sa nama "starosedeoćima" zatvorske sobe bilo je: "Sreća da sam sa drugom "L" minutu prije hapšenja rastao, tako da je barem on ostao i da može nastaviti sa ilegalnim radom."

Istog dana na večer "dežurao" sam na rupi koju smo napravili na daski koju su ustaše stavile na rozore improviziranog zatvora u "Dimitrijevića kući", da bi mogli prema donosiocima hrane pratiti proces hapšenja u gradu. Nisam vjerovao svojim očima kada sam vidio "L"-a kako slobodno sam ulazi u Ustaško redarstvo, na isti ulaz pred kojim su upravo tog momenta Nada Podgornik i Gordane Njurica sa čitavom grupom građana, čekale da predaju večere svojim uhapšenim članovima porodice. Rekoh to Vulinu, ali on mi nije vjerovao nego zauze moje mjesto na "špijunki". Kada je nakon pola sata i sam vidio i prepoznao "L"-a, teško je vjerovao vlastitim očima. Ta L mu je bio ne samo drug iz ilegalnog rada, nego i blizak rođak, bratio po majci ili tako nešto. Nakon par dana ponovno ga je vidio

kako dolazi i odlazi u Ustaško redarstvo, te ~~znaju~~ su mu okolnosti hapšenja bile jasne. Uskoro je bio pozvan na prvo saslušanje, ustaškom isledniku ruskom bjelogardejcu, Bogojevskom. Posle dvosatnog saslušanja, vratio se deprimiran u sobu, pogledao nas i kao da je htjeo zaboraviti na protekla dva sata ispričao nam je "zgodu" sa tog saslušanja. "Čim sam došao pred Bogojevskog, reče mi ovaj: tu si ptico-već te mjesecima. Da, bili smo u zabludi par mjeseci. Znali smo da neki Vulin radi ilegalno za NOP, ali tebe nismo poznavali. Uhapsili smo mjesto tebe ing. Jovu Vulina, no svejedno, sad si naš, pa ćeš propjevati."

Kasnije nam je pričao da Bogojevski za gotovo sve o njegovu radu, zna čak i neke lozinke koje L nije znao, te prema tome mora biti još provokatora. To se ubrzo pokazalo na daljnim saslušanjima, kada je Bogojevski ne mogavši od Vulina izvući nikakvo priznanje, suočio da sa zatvorenikom "F". F je za sav ilegalni rad koji se odvijao preko pomenute Či ovničke menze, teretio Vulina. Vidjeli smo da mu je bilo teško nakon tog suočehja. Uhapšeni F mu je davao direktive za rad, a sad sve izdaje, skida sa sebe odgovornost, za sve njega tereti, ide tako daleko i tvrdi da je on radio za NOP samo pod pritiskom i prijetnjom od strane Vulina da će ako se pasivizira biti likvidiran. Medjutim ni to ga nije pokolebalo, dapače govorio nam je da je možda ideja F-a dobra ukoliko je riješio njega žrtvovati, da bi zaustavio daljnju provalu, znajući da Vulin neće ništa izdati.

Znao je da ^{je} očekuje ^{mučenje} vješanje cigala..., vješanje na uateriski način i druge isrobane metode Paternosterovog "plavog salona", medjutim nije se bojao mučenja, bio je siguran da će izdržati i da neće ništa reći pa makar ustaše ~~Kjukić~~ upotrebili najzvjerskije metode saslušavanja. Od političkih zatvorenika, u sobi smo tada bili Marijan Podgornik, Rifat Pečenivera, Vulina i Ja. Rifata nismo ranije poznavali iako je bio dugogod. član "Pelagića", ali je na sebi imao poludugi zimski kaput u kojem drug F. Alagić, često dolazio na ~~razne~~ na ilegalne sastanke, tako da je taj kaput omogućio upoznavanje i sticanje povjerenja. Vulin je imao svoj plan. Želio je svakako doći do bilo kakvog otrova,

kojeg je namjeravao uzeti u manjoj količini, da bi na taj način došao u Bolnicu, odakle je mislio nekako pobjeći, po primjeru drugu Radpana i grupe koja sa njim pobjegla. Drug Marijan Podgornik je uspio već od ranije putem Termos-flaše, uspostaviti pismenu vezu sa svojim u gradu. Na taj način je izvjestio o provokacijama L i F-a i dobio ampulu cijankalija. Mi smo Vulina odgovarali od upotrebe otrova, ali on je ostao uporan u svom planu. Jedno večer, početkom novembra, pisao je pismo majci. Znao smo da će tu noć izvršiti odluku. Pročitao nam je to pismo. Malo literarno djelo, tek tada smo vidjeli koliki književnički talenat se krije u Vulinu. Jednostavne rečenice, upućene masi seljanci u selo Romanovce, direle su u srž ljudskih osećanja. Svi smo šutili. Oko pola noći počelo je djelovanje otrova. Pozvali smo odmah stražu i tražili da ga prebace u bolnicu. Vulin se prevario, tek ujutro su ga prevezli u Bolnicu, a liječnička pomoć ako je upšte ukazana, onda namjerno prekasno. U zatvorskom odjelenju banjalučke bolnice, umro je taj divni intelektualac, dobar drug i neustrašivi borac naše Revolucije, drug RADOVAN VULIN.

Njegov primjer, kao i primjeri Zdravke Korde, Hrvatin Milovana Dragić Milana, Bebe Maglajlić, Nebojše Djurice i drugih omladinaca iz banjalučkih srednjih škola/ovdje treba nabrojiti još palih u borbi i zatvorima/što izgubiše svoje živote u NOV, zatvorima i logorima, ostade uvijek svijetli primjeri herojstva naše Omladine u slavnim danima naše NOB-e.

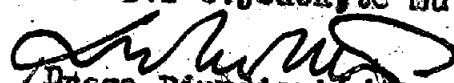
Naši narodi neće nikada zaboraviti njihove herojske žrtve a naša mlada pokolenja će se u budućnosti učiti na njihovom primjeru.

B. Luka 21.VII.1956

DDJ.

L je Lakić Mirko, sudjen 1947 god. na 15 god. robije radi predmetne provokacije. F je Safet Fejzić, koji je bio po dolasku u NOV, radi pomenute provokacije na odgovornosti.

Marijan Podgornik je ubijen u Ljubljani. Rifat Pečenica se nalazi negde u UDB-i i BiH, pored mene je jedini živi svjedok, te mu je sve ovo poznato.

Drago Djurdjević